

Destek ve yükümlülük: 1927 işsizlik sigortasından temel güvenceye

Gewerkschaft Underdog · Sürüm 1.0 · 10 Ekim 2026

1927'de işsizlik yardımına yasal hak doğdu. Yardım ve yükümlülük o zamandan beri nasıl bağlandı, 2026'daki Yeni Temel Güvence'ye kadar.

Almanya'da işini kaybeden kişinin 1927'den bu yana desteğe yasal bir hakkı vardır. Bu o dönem yeniydi ve en başından itibaren yükümlülüklerle bağlantılıydı. O zamandan beri ne kadar destek verileceği ve bunun karşılığında ne istenebileceği sorusu tekrar tekrar yeniden yanıtlandı; en son, Temmuz 2026'dan itibaren aşamalı olarak yürürlüğe giren Neue Grundsicherung (Yeni Temel Güvence) ile. Bu yazı, 1927'den bugüne uzanan çizgiyi izliyor.

1927 tarihli işsizlik sigortası

Sadaka yerine yasal hak

1927'den önce işsizler belediyelerin yoksullara yardımına veya sendikaların yardım sandıklarına muhtaçtı. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra devletin işsizlere yardım uygulaması vardı, ama dayanılabilecek bir hak yoktu.

16 Temmuz 1927'de Reichstag, büyük bir çoğunlukla iş aracılığı ve işsizlik sigortasına ilişkin yasayı (Gesetz über Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung) kabul etti. Yasa, işsizlik sigortasını hastalık, kaza ve emeklilik sigortasının yanında sosyal sigortanın dördüncü kolu olarak oluşturdu. İsteği dışında işsiz kalan, çalışabilir durumda olan ve çalışmaya istekli olan kişi ilk kez desteğe hukuken güvence altına alınmış bir hak kazandı.

Primler ve öz yönetim

Sigorta, yarısı çalışanlar yarısı işverenler tarafından ödenen, ücretin en fazla yüzde üçü tutarındaki primlerle finanse ediliyordu. Taşıyıcı kurum, çalışanların, işverenlerin ve kamunun temsilcilerinin yer aldığı, öz yönetime sahip bir kamu tüzel kişisi olan Reichsanstalt für Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung (Reich İş Aracılığı ve İşsizlik Sigortası Kurumu) oldu. İş aracılığı ve destek böylece tek elde toplandı. Bu bağlantı işsizlik sigortasını bugün de belirliyor.

Gewerkschaft Underdog e.V.

Posta adresi: Ehrenbergstraße 16a,
Scanbox #12300, 10245 Berlin

Dernekler sicili VR 42624 B
Charlottenburg Sulh Mahkemesi

info@gdog.pro
www.gewerkschaft.berlin

Krizde başarısız oldu

Sigorta olağan bir konjonktür dönemi için tasarlanmıştı. Deutsches Historisches Museum'un (Alman Tarih Müzesi) anlatımına göre kaynakları en fazla 1,4 milyon işsiz için hesaplanmıştı. Dünya ekonomik kriziyle birlikte işsizlik bunun çok üzerine çıktı ve Şubat 1930'da beş milyon sınırını aştı.

Açığın nasıl kapatılacağı sorusu yüzünden, 27 Mart 1930'da Weimar Cumhuriyeti'nin son parlamenter çoğunluk hükümeti olan Müller kabinesi dağıldı. SPD primleri artırmak, Deutsche Volkspartei (Alman Halk Partisi) ise yardımları kısmak istiyordu. Ardından olağanüstü kararnamelerle yöneten cumhurbaşkanlığı kabineleri geldi. Prim oranı Ekim 1930'da yüzde 6,5'e çıktı, aynı zamanda yardımlara erişim büyük ölçüde zorlaştırıldı. Ocak 1932'ye gelindiğinde, yaklaşık altı milyon işsizin ancak üçte birine yakını sigortadan yardım alıyordu. Geri kalanlar kriz yardımına veya belediye sosyal yardımına muhtaçtı.

Federal Almanya

Sigorta ve sosyal yardım

1945'ten sonra işsizlik sigortası yeniden kuruldu. 1969'da Arbeitsförderungsgesetz (İstihdamı Teşvik Yasası) 1927 tarihli yasanın yerini aldı; 1998'den bu yana istihdamın teşviki hukuku Sozialgesetzbuch'un (Sosyal Güvenlik Kanunu) Üçüncü Kitabında yer alıyor. Onlarca yıl boyunca üç kademe vardı: sigortadan ödenen işsizlik parası, tutarı önceki ücrete göre belirlenen ve vergilerle finanse edilen uzun süreli işsizlere yönelik işsizlik yardımı ve son güvenlik ağı olarak sosyal yardım.

Hartz IV

2005'te çalışabilir durumdakiler için işsizlik yardımı ve sosyal yardım, Sozialgesetzbuch'un İkinci Kitabında düzenlenen ve Hartz IV olarak bilinen Arbeitslosengeld II (İşsizlik Parası II) altında birleştirildi. Yardım artık önceki ücrete değil, ihtiyaca göre belirleniyordu. Bununla birlikte, yükümlölüklerin ve yükümlölük ihlallerinde yardım kesintilerinin genişletilmiş bir sistemi geldi.

Karlsruhe'den gelen sınır

Bundesverfassungsgericht (Federal Anayasa Mahkemesi) 5 Kasım 2019'da bu kesintilere sınır koydu. Mahkeme, olağanüstü zorluk durumlarında kesintiden vazgeçilebilmesi koşuluyla, standart ihtiyacın yüzde 30'u oranındaki bir kesintiyi o dönemki bilgilere göre Grundgesetz (Anayasa) ile bağdaşır buldu. Yüzde 60'lık kesintileri ve yardımın tamamen kaldırılmasını ise, yük temel hak olarak güvence altındaki asgari geçim düzeyine derinden dokunduğu için bağdaşmaz ilan etti. Yardımın tamamen kesilmesi, ancak gerçekten geçimi sağlayan ve makul bir işin önemli bir neden olmadan reddedilmesi hâlinde haklı gösterilebilirdi. Mahkeme, yükümlölüğün bu arada yerine getirilip getirilmediğinden bağımsız olarak uygulanan üç aylık katı bir süreyi de eleştirdi.

Bürgergeld ve Neue Grundsicherung

2023'te Arbeitslosengeld II'nin yerini, daha yüksek korunan varlık sınırı, konut giderleri için bir bekleme süresi ve mesleki eğitime daha fazla ağırlık veren Bürgergeld (Vatandaşlık Parası) aldı. Daha 2024'te yeniden sıkılaştırıldı.

5 Mart 2026'da Bundestag, 321 kabul, 268 ret ve iki çekimser oyla Neue Grundsicherung'a dönüşümü kabul etti; Bundesrat (Federal Konsey), Sozialgesetzbuch İkinci Kitabında değişiklik yapan on üçüncü yasayı 27 Mart 2026'da onayladı; yasa Bundesgesetzblatt 2026 I Nr. 107'de yayımlandı. Yardımın adı artık Grundsicherungsgeld (Temel Güvence Parası) ve değişiklikler 1 Temmuz 2026'dan itibaren büyük ölçüde yürürlüğe giriyor. Örneğin teşvik teklifleri reddedilirse yardım üç ay süreyle yüzde 30 kesiliyor; Jobcenter'daki (İş Merkezi) ikinci kaçırılan randevunun ardından kesinti uygulanıyor, tekrarlanan yükümlölük ihlallerinde veya ulaşılamama durumunda yardımın tamamen kesilmesi söz konusu olabiliyor. Varlıklar için bekleme süresi kaldırılıyor, korunan varlık sınırı yaşa göre belirleniyor ve işe yerleştirme mesleki eğitimden önce geliyor. Yeni kuralların tüm yönleriyle 2019 ölçütlerini karşılayıp karşılamadığı tartışmalı ve muhtemelen yeniden yargı denetiminden geçecek.

On yıllar boyunca değişmeyen

Yardım ile yükümlölük arasındaki bağ

Daha 1927'de yalnızca çalışmaya istekli olan destek alıyordu. Yani yardım ile katkı arasındaki bağ son yılların bir icadı değildir. Değişen, bu bağın ne kadar sıkı kurulduğu ve birinin bir yükümlölüğü yerine getirmediğinde ne olduğudur. Bunun sınırını bugün Grundgesetz çiziyor: Asgari geçim düzeyi korunur ve devlet bir kesintinin amacına ulaştığını gerekçelendirebilmelidir.

İşgücü piyasasındaki durum

Aynı şekilde değişmeyen bir şey de, işsizlere yönelik her kuralın ancak karşılaştığı işgücü piyasası kadar iyi işlediğidir. 1927 sigortası iyi tasarlanmıştı ve işsiz sayısı yüzünden başarısız oldu. Bir işe başlama yükümlölükleri, geçinmeye yetecek işin olduğu yerde etkili olur. Ücretlerin düşük ve istihdamın güvencesiz olduğu yerde, temel güvenceden çıkış yolu çoğu zaman yine ek yardımlara muhtaç olan bir işe çıkar.

Bu sizin için ne anlama geliyor

Yardım alıyorsanız

Kesinti kararları gerekçeli olmalıdır ve bir ay içinde itiraz edebilirsiniz. Gerekçe sunarsanız bir zorluk durumu incelenmelidir. Davetleri, kararları ve yanıtlarınızı saklayın; neyi ne zaman aldığınızı ve gönderdiğinizi not edin. Posta ile gönderilen bir karar, postaya verilmesinden sonraki dördüncü gün tebliğ edilmiş sayılır ve süre o andan itibaren işlemeye başlar (§ 37 Abs. 2 SGB X).

Çalışıyor ve yine de ek yardım alıyorsanız

Temel güvence alan birçok kişi çalışıyor. Ücretiniz yetmiyorsa bordroya bakmakta yarar var: Asgari ücret ödeniyor mu, tüm saatler ödeniyor mu, izin ve hastalık durumundaki ücret doğru mu? İşvereninizin borçlu olduğu ve ödemediği her avro size eksik kalır ve sonunda toplum tarafından karşılanır.

Özet

16 Temmuz 1927 tarihli yasayla Almanya'da işsizler ilk kez, primlerle finanse edilen ve öz yönetime sahip bir Reich kurumu tarafından yönetilen desteğe yasal bir hak kazandı. Dünya ekonomik krizinde sigorta milyonlarca işsizin yükü altında çöktü ve finansmanı yüzünden 1930'da Weimar Cumhuriyeti'nin son parlamenter hükümeti dağıldı. Federal Almanya'da 1969 tarihli Arbeitsförderungsgesetz, 2005'te Hartz IV, 2023'te Bürgergeld ve 2026'dan itibaren daha sert kesintilerle Neue Grundsicherung geldi. Bundesverfassungsgericht 2019'da, asgari geçim düzeyinin yükümlölük ihlallerinde de korunmaya devam ettiğini belirledi. Destek ile yükümlölük arasındaki bağ sigortanın kendisi kadar eskidir; bu bağın ne kadar ileri gidebileceği ise tekrar tekrar yeniden müzakere ediliyor.

Şöyle atıf yapılır

Destek ve yükümlölük: 1927 işsizlik sigortasından temel güvenceye, Gewerkschaft Underdog, Fassung 1.0, 10.10.2026, <https://www.gewerkschaft.berlin/tr/blog/issizlik-sigortasi-1927den-temel-guvenceye/vcvyzght>, abgerufen am 13.10.2026.

Lisans

CC BY-ND 4.0 — Namensnennung, keine Bearbeitung
